بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2020/HC-A/108
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އިސްމާޢީލް ޝާހިދު / ވަލުގެ، ދ.ކުޑަހުވަދޫ
- އިސްތިއުނާފު އަރުވާ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (ދައުލަތް)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ގައިމީހުން ޖެހިލުންވުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ޛުލްޤަޢިދާ 1442
28 ޖޫން 2021

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 16 ޝައްވާލް 1441 / 08 ޖޫން 2020

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 20/M4C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ނިލަންދޭއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ހުޅުދެލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ބާވަތް: [illegible]
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 02 އޮގަސްޓު 2017
- ނިމުނު ތާރީޚު: 05 ފެބްރުއަރީ 2020

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤްގެ ރައުޔު (މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު އާއި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ތާއީދުކުރައްވައެވެ.)

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ނިލަންދެއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ހުޅުދެލީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 20/M4C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނޫން ކަމަށްބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ދ.ހުޅުދެލި / ވަޅުގެ، އިސްމާޢީލް [illegible][1]ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (ދައުލަތް) އެވެ.

ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް

2. 15 ޑިސެމްބަރު 2016 ވަނަ ދުވަހު މާލެއިން ފުރައިގެން ދިޔަ "[illegible] 2" [illegible] [illegible] މަސްތުވާތަކެތި [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] 4.3835 [illegible] ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] މާއްދާގެ (ނ) ގެ [illegible] ކުށުގެ ދަޢުވާކުރެވިފައިވެއެވެ.

---

[1] އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A209370

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

> "[illegible] [illegible]، 15 ޑިސެމްބަރު 2016 ދުވަހު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] 2" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] [illegible] 4.3835 ގްރާމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ [illegible] އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."[2]

[illegible] [illegible] [illegible].

4. [illegible] [illegible] [illegible]:

"[illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 15 ޑިސެމްބަރު 2016 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] 2" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[2] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 ވަނަ ނަންބަރު

ފެނުނު ޕެކެޓްތަކުގައި 4.3835 ގްރާމު [illegible] ހުރިކަމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު K(e)/DR/2016/2764 މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] ރިޕޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، -/100000 (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިން [illegible]، މި ފައިސާ މިއަދުން (05 ފެބުރުއަރީ 2020) އިން ފެށިގެން 01 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible]."

[illegible]

އިސްތިއުނާފަށް [illegible] ނުކުތާތައް

5. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 20/M4C/2017 [illegible]:

5.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުގެ [illegible]

5.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ފުލުހުން އަމަލުކުރުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ގައިމުވިން ޗާޖުކުރުމުގެ ކުރިން ދަޢުވާކުރެވިފައިވާއިރު، އަދި ގައިމުވިން ޗާޖުކުރުމުގެ ކުރިން އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްޤުތަކުގެ ބަޔާން ދީފައިނުވާތީ، އެކަމަށް ސަމާލުކަން އެއްވެސް ވަރަކަށް ދީފައިނުވާކަމީ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބަލަން ހުރި ނުކުތާ އެއީ؛

5.3 ޝާހިދުން އޮތް ކަސްޓަޑީ ގޮތް ފުރިހަމަނުވާކަމުގައި އަދި ޝާހިދުން އޮތް ކަސްޓަޑީ މައްސަލައާއެކު ސާބިތުވުން ހަމަހަމަކުރެވިފައިނުވާތީ، މީހާ މަޢްލޫމާތު ހާޒިރުކުރުން ނިންމާފައިވާ ޚިލާފަށް ދަރަޖާތުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބަލަން ހުރި ނުކުތާ އެއީ؛

5.4 ފުލުހުންނަށް ދިނީތިފައިވާ އެންގުމާ ޤާނޫނީ ބަޔާނާއި އިތުބާރާގެ ބޭނުންހިފާބައި ފާއިދާ ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޤުތަކުން ބެހެއްޓުމާކުރެވިފައިވާތީ، އެކަމަކަށް ދަރަޖާތުގެ މަޖިލިސްގައި ބިލާއްޖާކުރެވިފައިނުވާކަމަށް ބަލަން ހުރި ނުކުތާ އެއީ؛

5.5 މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނުގެ 152 އާއި 153 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ދި މައްސަލަ ބެލުމުގައި އަމަލުކުރެވިފައިވާކަމަށް ބަލަން ހުރި ނުކުތާ އަދި

5.6 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ދަރަޖާތު މަރުޙަލާގައި ނިންމާފައިވާކަމަށް ބަލަން ހުރި ނުކުތާ އެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައި

6. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

"އިސްތިއުނާފުކުރާ މައްސަލާގައި ނިމުނުގޮތަކީ ދިފާޢުގެ ހުށަހެޅުން ޝާހިދުތަކުގެ ކަމުން ބަލާ ކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 152 އާއި 153 ވަނަ މާއްދާ އާއި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ގަވާއިދުގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/451 ޤަޟިއްޔާ އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/403 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] 20/M4C/2017 ބާޠިލު ވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ."[3]

މިފަދައިންކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުގެ ދެވަނަ ނުކުތާ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އާ ޚިލާފަށް ފުލުހުން [illegible]، އެ ކަމަށް ޝަރީޢަތުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

7. އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އޭނާ ހައްޔަރުކުރި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ވަކީލެއް [illegible] ފުރުޞަތު ނުދީ މައްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވުމުން، އެހެންކަމުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ޚިދުމަތް ލިބިފައިނުވާކަމަށެވެ. އަދި [illegible] [illegible] ދަށުކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބުނެއެވެ.

8. އިސްތިއުނާފު [illegible] ހައްޔަރުކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible]

---

[3] އިސްތިއުނާފު ޤަރާރުގެ 10 ވަނަ ނަންބަރު

ގެންގުޅުމާއި، ޑައިމޯފިން ބޭނުންކުރުމާއި އަދި ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ އެހެން މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށެވެ. މިނޫން އެއްވެސް ކުށަކަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] އަންގާފައި [illegible] ބުނެއެވެ. މި [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން، އޭނާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލެއް [illegible] ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު [illegible] [illegible] އިސްމާޢީލް ނާޝިދު [illegible] [illegible] [illegible].

9. އަދި މީގެއިތުރުންވެސް، އޭނާ [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible]، އެ ފޯމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޑައިމޯފިން ގެންގުޅުމާއި، ކެނަބިސް ގެންގުޅުމާއި، ޑައިމޯފިން ބޭނުންކުރުމާއި އަދި ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ އެހެން މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ބޭނުންކުރުމަށެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލާގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) އާ ޚިލާފުވުމުން ޤާނޫނީ ވަކީލް ލިބުމުގެ ހައްޤުން އިސްމާޢީލް ނާޝިދު [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެވެ.

10. ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ [illegible] [illegible] ނުވާކަން [illegible] އެ ނުކުތާ [illegible] [illegible] އިސްމާޢީލް ނާޝިދު ނުވުމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައްޤު [illegible] [illegible]. އަދި އިސްމާޢީލް ނާޝިދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

11. މި ނުކުތާ އާއި ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] TD096725 "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" އަށް [illegible] އިސްމާޢީލް ނާޝިދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެ [illegible] އިސްމާޢީލް ނާޝިދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޤައިދުވިން ގެންގުޅުނުކަމާއި، ކަނޑައެޅުނު ގެންގުޅުނުކަމާއި، ޤައިދުވިން ބަންދުކުރުމުގެ އިތުރުން ޖަދުވަލު 1 ގައިވާ އެއްޗެއް މަސްތުވާތަކެއްޗެއް ބަންދުކުރުން ހިމެނޭކަމަށް ދައުވާއިން ބަޔާންވެފައެވެ.

12. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން މީހެއްގެ އަތުން ފެނުނު މަސްތުވާތަކެތީގެ މިންވަރު ދަނެގަތުމަށް ކުރާނީ އެ މީހެއްގެ އަތުން ފެނުނު މަސްތުވާތަކެތީގެ ތާވަލާއި ބަދަލުކުރަން ތަފާތުވާގޮތުގައި، އެކަމުގެ މިއްޔަތަށް. މީހެއްގެ އަތުން މަސްތުވާތަކެތިކަމަށް ސާބިތުކުރެވޭ އެއްޗެއް ފެނުނުހިނދު އެ ތަކެތީގެ ތާވަލާއި، ބަދަލުކުރަން ލިބޭނެ ޙިސާބުތަކާ ނުވައި ދެންގޮތަކަށް މަސްތުވާތަކަށްވާނެ.

13. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްޤުތަކަށް ހިނދު ނުވަތަ ބަންދުކުރެވޭ ހިނދު އެ މީހަކަށް ލިބެންޖެހޭ ހައްޤުތައް ކިޔައިދީފައިނުވެ، މަސްއޫލުވެރިޔާގައި އިސްތިއުނާފު ނަހަމަ ހައްޤުތަކުގެ ވަކީލެއް އިސްތިއުނާފު ނަހަމަ މަސްއޫލުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން މަސްތުވާތަކެތީގެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓަން ތަކެތި، އެ ތަކެއްޗަކީ ގެނެސް ޤާނޫނީ ވަޒީފާގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންކުރުމުގެ ހައްޤާއި ހައްޤުތަކުގެ ބަޔާނާ ލިބިގެންވާކަމަށް އަންގާފައިވާކަން ލޮބީފުޅު ޓެސްޓް ސަރުކާރުގެ ނަންބަރު TD096725 "ހައްޤުތަކުގެ ލިޔުމުގެ މަޢުލޫމާތު ފޯމު" އިން އެނގޭކަމަށް ދައުވާއިން ބަޔާންވެފައެވެ.

14. ތަޙްޤީޤު ބަޔާން ނެގުމުގެ ކުރިން އިސްތިހާރު ނޫނީގެ އަތުން ފެނުނު ތަކެތިން ޓެސްޓްކުރުމުގެ މިންވަރަށް ބަދަލުން އަދާކުރަން އިސްތިހާރު ނޫނީކަން ބަލައިގަނެފައިވާކަމަށް ދައުވާއިން ބަޔާނެވެ. އަދި މި މައްސަލާގެ ހާދިސާ ހިނގާފައިވާ އަދި ތަޙުގީގުގައި އިސްތިހާރު ނޫނީގެ ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިންކަމާއި ކުރީގެ ތަޙުގީޤުކުރުމަށް މިޔާއަށް ތަޙުގީޤުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުމަކީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު އަމަލުގެ ކުރިން އަމަލުކުރަން އަދި ދުސްތޫރުއަނުނަކަން ދައުވާއިން ބަޔާންވެފައެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ބައްޔަށްޓާކަށްވުރެގާ ހައްޤުހައްޤުގެ ދިފާޢުކުރުމަށް، އެ މީހަކު ޝަރީޢަތުން އެއްފަހަރު ވަކީލަކު ތިބުމައްޓަކަށްވުރެގައި ނުވާކަމަށް ބަސް ހުށަހެޅި ނުވާތީ

15. [illegible] ޙައްޤު ލިބިފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ އެ ނުކުތާ ދަށުކޯޓުގެ މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙައްޤު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 [illegible].

[illegible] [illegible]

16. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ޤާނޫނު ނަންބަރު 35) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 16 ޑިސެމްބަރު 2016 ވަނަ ދުވަހު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/403 ޤަޟިއްޔާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/451 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible].

17. [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 03 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޝުހޫދު [illegible] ... އަޑުއެހުމުގައި [illegible] ... ހަވާލުވެފައިވަނީ 16 ޑިސެމްބަރު 2016 ދުވަހުގެ 14:00 ގައެވެ. އަދި [illegible] ފަހުން މި [illegible] ... ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[illegible] ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]

18. [illegible]

މަޢުލޫމާތު ދޭންޖެހޭކަމެއް [illegible]. ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިންނާ ސުވާލުކުރުމުން އެ ދިފާޢުގެ ވަކީލުން ސާފުކުރެއްވި "ފުލުހުންނަށް ލިބިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދު" ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނެފައިވާ މަޢުލޫމާތު [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރވިސް ނަންބަރުގެ މަޢުލޫމާތު ހައްޔަރުކުރާ [illegible] [illegible].

19. ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި މި ހާދިސާ [illegible] ދިޔަ ފުލުހުން މައްސަލައިގެ [illegible] TD096725 "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދު" ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 152 އާއި 153 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާކަމަށް [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާ

20. [illegible]

އެ ތަކެތި ފޮނުވުން ހުއްޓުވުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްކުރުމަށް އޮފިސަރުންނަށް ހިންގާދީފައި، ކޮންޓްރޯލް ގެ [illegible] އޮފިސަރުންނަށްކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހުއްޓުވުމަށް ހިންގާ އޮފިސަރުންނަށް ހިންގުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮފިސަރުން ހިންގުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮފިސަރުން ހިންގުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] އޮފިސަރުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮފިސަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

21. [illegible] ފަރާތުން [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އެ [illegible] އޮފިސަރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] އޮފިސަރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] އޮފިސަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] ދިފާޢުގެ ފުރުޞަތު [illegible] [illegible]
ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

22. އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible]

ކުރީ މަޙްކަމާގައި ބުނެވިދިޔަ 17/2011 ނަންބަރު ޤާނޫނުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް އުމުރަށް ޖަލަށް ލުމާއިއެކު، 100,000.00ރ އިން ޖޫރިމަނާކުރުމަށް ޙުކުމް ކޮށްފައިވާއިރު، ސަރީޙަކޮށްކުރުވާއިރުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބު ލުއިތަކުގެ ވަރަކަ ދެވޭނެ އަދަބު ކަނޑައެޅުއްވުމުގެ ކުރިން ބާއްވާ މަޖިލިސްގައި ދައުލަތަށްވެސް އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށްވެސް ފުރުޞަތު ދީފައިނުވާކަމަށް.

23. ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ނަގާފައިވާ ޙުކުމަކީ ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކަމަށްވާތީ، އިސްތިއުނާފު ނަގާފައިވާ ޙުކުމަކީ ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 213 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ މާއްދާ ޤާނޫނަކާނުނުވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައެޅުއްވުމުގައި އަދަބު ލުއިވާނެ ސަބަބުތައް އަދި ބޮޑުވާނެ ސަބަބުތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ކަމަށް. އަދި ޖަލު އަދަބު ގޮސްތުން ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ވަގުތު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާކަމަށް. ވީމާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތު) އިން ދައުލަތު ކުރާ މަޙްކަމަތަކުގައި އަދަބާ ގުޅޭ ބަޔާނެއް ވަކަ ދެވިފައި ބުނެވިފައި ވާކަމަށް ފަރާތަށް، މި ޤާނޫނުން ދައުލަތު ކުރާ މަޙްކަމަތަކުގައި އެ ފުރުޞަތުދިނުމަށް އަދަބާ ގުޅޭ ގޮތުން ދައްކާ ކަމެއްގައިވިޔަސް، އެކަމުން ނުކުތުން ނަތީޖާއެއް ނުފެނޭތީ، މި މައްސަލާގައި އަދަބާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރިން އަދަބާ ގުޅޭގޮތުން ވާހަކަ ދެއްކުމަށް ފުރުޞަތު ނުދީ މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ސަރީޙަ ކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 137 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށް ދައުލަތުން ނުކުތާކޮށް ބުނެފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ އެދުން

24. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

"[illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އާއި 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި [illegible] 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި [illegible] 152 އާއި 153 ވަނަ މާއްދާ އާއި [illegible] 137-ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި [illegible] ނަންބަރު 2016/HC-A/451 ގެ ޤަޟިއްޔާ އާއި [illegible] ނަންބަރު 2015/SC-A/403 ގެ ޤަޟިއްޔާ [illegible] ނަންބަރު 20/M4C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާ [illegible]"

"ހ. [illegible] ނަންބަރު: 20/M4C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ހ. [illegible]، [illegible]."[4]

[illegible] [illegible] [illegible]ވެ.

[illegible]

[illegible]

25. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

> "[illegible]
>
> (ހ) [illegible].
>
> (ށ) [illegible]."

---

[4] [illegible] 5 ވަނަ ނަންބަރު

(ރ) ތިމާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު އެހެން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަމަހިމޭނުމުގެ އަ
މިކަން ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި އެ މީހަކަށް އަންގައި، އެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން ހުރިހާ އެ މިކަން
ދޭންވާނެއެވެ.

(ބ) ހައްޔަރުކުރެވޭ ފަރާތެއްގެ ޤާނޫނީ ވަކީލަކާއި ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުން ކޮންމެ ވަގުތެއްގައި
އެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ސުވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު އައްޔަނުކޮށްދިނުމުގެ ތަފްސީލު
ހޯދައިދިނުން ވާނެއެވެ. އަދި ސުވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ސުވާލުކުރުމަށް ނުކުމެ އެ މީހާ ފާހަގަކޮށްގެން ކުރިން ޙާޟިރުކުރުމުގެ
ބައިތުރުގައި ހައްޔަރު ހުރުމުގެ ޙައްޤު އެ ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ އެހީތެރިކަން

26. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"(ހ) ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންވެއްޖެ ކޮންމެ ޝަރުޢީގައި އެފަދަ އެހީ ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ
ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ބ) ޖިނާއީ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ އެހީތެރިކަން ހޯދޭ ފަދަ
މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް މީހަކު ނަމަ، އޭނާއަށް ދިފާޢުވުމަށް ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ދައުލަތުން ކަނޑައަޅަން ވާނެއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

ގައިޑްލައިން ޖަދުވަލުތަކުގެ ދަށުގައި ކަނޑައެޅުމުގެ ބައިގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއް އައްޔަނުކުރުމުގެ ބައިގެ ދިފާޢީ ނުލިބިގެން ޝަރީޢަތް ނިމުން

27. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރަތަމަ ނުކުތާ ހިމެނޭ އިސްތިއުނާފީ ފޯމުގެ ނުކުތާ އާއި ދެވަނަ ނުކުތާއަށް ބަލައިލުމުން، އިސްތިއުނާފީ ފޯމުގެ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ގައިޑްލައިން ޖަދުވަލުތަކުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ އެހީތެރިކަން ނުލިބި ޝަރީޢަތް ކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ގައިޑްލައިން ޖަދުވަލުތަކުގެ ދަށުން ދައުވާކުރުމުގެ އިޖުރާއާތުގައި، އެ ދަށުން ހަމަހަމަކަމުގެ ބައިގެ ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާއެވެ.

28. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ މައްސަލާގައި އިސްތިޝްހާދު ނަގާފައި އެ ސާބިތުކުރުމުގައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިންކަން އެނގެންއޮވެއެވެ.[5]

29. ކަންހިނގާދިޔަ ގޮތަށް ބަލާއިރު، 16 ޑިސެންބަރު 2016 ވަނަ ދުވަހުގެ 13:20 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[6] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD096725 ހައްޔަރުކުރުމުގެ ފޯމުގެ މައުލޫމާތު ފޯމު ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވަނީ ކުރަމުން ބައްޓަންކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑެތި ޑައިމޯފިން ޕެކެޓްތަކުން، ޑައިމޯފިން ޕެކެޓްތަކުން، ކަނޑެތި ޕެކެޓްތަކުން އަދި ޖުމުލަ 1 ގައިވާ އެއްން މަސްތުވާތަކެތި ބަލަންތަކުރެވޭ. އަދި މި ފޮތުގައި ހައްދަށް ކުރުވުން ޖިނާއަތް އަންގައިން އެއްގެންޑެކެއްގައި ހަރުހުރުމުގެ ބައްޔާ ޕެކޭޖިންގުތަކުން، ޤާނޫނީ ވަކިވެއްގެ އެއް ހެދުމުގެ ފުރުސަތު ޕެކޭޖިންގުތަކުން އަދި ގެންދެވުނުކަން އަންގާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. މި ފޮތުގައި އިސްތިއުނާފު ނާރިދުގެ ފަރާތުން ވަނީ ސާއިންސް ފިންގަރޕްރިންޓް ޖެހިފައެވެ.[7] އެންނަނިވެސް، ޑައިމޯފިން ޖެހިފައިކުރުމުގެ ބަދަލު ޓެސްޓުގެ މައްސަލަ ކުރެވުނުވަކަން އެ ފޮތުގައި ބައްލަވާފައިވާނެއެވެ.

30. އެންނަނިވެސް، އިސްތިއުނާފު ނާރިދުގެ މައްސަލަ ދެއްވާ އެފުރުޞަތު ކުރު ކަމުގައިވާ ޑައިމޯފިން ޖެހިފައިކުރުމުގެ ކުރިން އިސްތިއުނާފު ނާރިދު ހައްޔަރު ކުރެވުނު ވަގުތު ޓެސްޓުގެ މައްސަލަ ބޮޑު ބަދަލުވެއް ނުވާކަން އެނގެއެވެ.

31. މި މައްސަލާގައި ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފު ނާރިދުގެ ބަޔާން ނަގާފައިވަނީ 23 ޑިސެންބަރު 2016 ގައި ކަމާއި މި މައްސަލައާއި ގުޅުން މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަޙުލީލް ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރެވިފައިވަނީ 29 ޑިސެންބަރު 2016 ގައި ކަމުން މި މައްސަލާގައި ތަޙުލީލް ރިޕޯޓު ނިމުމުން ތަޙުލީލް ރިޕޯޓުގައި

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް އަމަލުކުރަން ފެށުނީ 02 ޖުލައި 2017 ގައި އެވެ.

[6] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD096725 ހައްޔަރުކުރުމުގެ ފޯމުގެ މައުލޫމާތު ފޯމު

[7] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD096725 ހައްޔަރުކުރުމުގެ ފޯމުގެ މައުލޫމާތު ފޯމު

ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެއްޗާއި ގުޅޭގޮތުން މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ސާބިތުކުރަން ބޭނުން ނަގާފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

32. މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[8] ދަށުން މީހެއްގެ އަތުން ފެންނަ މަސްތުވާ ތަކެތީގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރާނީ އެ މީހެއްގެ އަތުން ފެންނަ މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތާއި ބަރުދަން ބެލުމަށްފަހުގައެވެ. މީހެއްގެ އަތުން މަސްތުވާ ތަކެތިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ އެއްޗެއް ފެންނަ ހިނދު، އެތަކެތީގެ ބާވަތާއި ބަރުދަން ކަނޑައެޅޭނީ ލެބޯޓަރީގެ ތަޙުލީލުގެ މައްޗަށެވެ. އެހެންކަމުން، މަސްތުވާތަކެތި ގެންގުޅުނުކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގައި [illegible] [illegible] ވަގުތު [illegible] [illegible] ވަގުތު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ސާބިތު [illegible] [illegible] އެ މަރުޙަލާގައި ބަޔާންކޮށްދިނުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

33. އަދި މިފަދަ ޙާލަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ފުރަތަމަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ އިންޒާރު (މިރަންޑާ ވޯނިންގ) ދިނުމަށްފަހު އޭނާއާ ސުވާލުކުރުމެވެ.

34. އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ [illegible] ދަންނަވާފައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، އެކަންކަމީ "މިރަންޑާ ރައިޓްސް" އާ ގުޅުންހުރި ކަންކަން ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

35. "މިރަންޑާ ރައިޓްސް" މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާއަކާ ގުޅިގެންނެވެ. އެއީ 1966 ގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ Miranda v Arizona ޤަޟިއްޔާއެވެ.[9] އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޕޮލިސް ކަސްޓަޑީގައި ހުރި މީހާ

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011

[9] 384 U.S. 436 (1966)

ފުލުހުން ސުވާލުކުރަން (އިންޓެރޮގޭޓްކުރަން) ބޭނުންވާނަމަ އަދިއްޔަ ހަރުފަ ދަށުގަ ބައްޔިނުކުރެވިއްޖާއި ވަކީލުންގެ ބަހުގެ އެހީތެރިކަން ލިބިގެންވާކަން ބޭނުންނުވާކަމަށެވެ.

36. މިރަންޑާ ވޯނިންގެ (އިންޒާރު) ގައި ބަޔާންކޮށްދޭން ވާނީ މުއްސަނދިކަމަށް ލިބިގެންވާ ދުސްތޫރީ ބައެއްޙައްޤުތަކެވެ. އެގޮތުން، ހަމަހިމޭނުން ހުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމާއި، ބުނާ ކޮންމެ އެއްޗެއް ކޯޓުގައި ދެކޮޅަށް ބޭނުން ކުރެވިދާނެކަމާއި ބޭނުން ކުރެވޭނެކަމާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީ ބޭނުންކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމާއި އަދި އަމިއްލައަށް ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމުގެ ވަރުގެ ފައިސާ ނެތްނަމަ، ދައުލަތުން ވަކީލަކު ހަމަޖައްސައިދިނުން ހިމެނެއެވެ.

37. ޤާނޫނީ އިންޒާރު (މިރަންޑާ ވޯނިންގް) ގައި ބަޔާންކޮށްދޭންވާ ބައެއްކަންތައް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަން ހިމެނެއެވެ. ކޮންމެ ޝަޚްޞަކު ހައްޔަރުކުރާ ވަގުތު ޤާނޫނީ ލިޔެކިޔުމުގެ ބާރު ޤާނޫނީ އިންޒާރުދިނުމަށް ބައެއްކަންތައްތަކާއި ކުރިމަތިކުރެވޭނެ ތުހުމަތުތަކާއި އެކަމަށް ހިނގާފައިވާ ދައުލަތުގެ ފިޔަވަޅުތަކެއް، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަށަވަރު ބަޔާންކޮށްދޭންވާ ބައެއް ޤާނޫނީ ނަތީޖާތަކެއް ވަކިވަކިން ދޭހަވާ ގޮތަކަށް ނުވަތަ ބަޔާންކުރަން ވާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

38. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ މިރަންޑާ ވާސިލްވާގޮތަށް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ބާރުއަޅާފައި، ހައްޔަރުކުރެވޭ ފުލުހުން މިރަންޑާ ހަނދާނުކުރަނީއެވެ. ދުވަހުން ފުލުހުން ޤާނޫނާ ސުވާލުކުރުމަށް ފުރަތަމަ ބުނަން އިއްތިޙާދު ސާބިތުކުރެވެއެވެ. ފުލުހުނަށް ބަޔާންދީފައިވާ އިއްތިޙާދު ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުގައި ސަލާމަތުގައި ބޭނުންކުރެވެއެވެ. އަދި އެކަމުގެ މައްސަލަ ކުރީ ސާބިތުވެފައިވާ ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވެއެވެ. އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ކަމަށް ސާފުކުރަމެވެ. ޤާނޫނީ ކަމަށް ނިންމި މިރަންޑާގެ އިއްތިޙާދު ހުއްޓުވުމުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނަމެވެ. ސަރަޙައްދުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ހުރިހާ ބައެއް ލިބިގެންވާ ވަކިވަކި ބޭނުންކުރުމުގެ ބަސްދީ މިރަންޑާއަށް ލިބިގެންވާކަން ފުލުހުން އަންގާފައިނުވެއެވެ. ފުލުހުން ސާބިތުކުރުމުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އެކަން ފުރިހަމަ އިއްތިޙާދު ހުއްޓުވުމުގެ ނަތީޖާއެއްވެސް، އިއްތިޙާދު

ވާންވާނީ ހަމަ ޝަރީޢަތުގައިވެސް އަމިއްލަ [illegible] ވާ [illegible] ކަމަށް ސާބިތުވާ ފަޤީހުން ބުނެފައިވެއެވެ.

39. މިރަންޑާ ވޯނިންގ އަކީ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ ޝަޚްޞަކަށް ފުލުހުން ދޭންޖެހޭ އިންޒާރުތަކެވެ. ހައްޔަރުކުރެވުނީ ކޮންމެ ޝަޚްޞަކު ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ހައްޔަރުކުރެވުނީ ކޮންމެ [illegible] ތުހުމަތުގައި ކަމުގައިވިޔަސް މިރަންޑާ ހައްޤުތައް [illegible]

40. ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ [illegible] ފުރަތަމަ [illegible] ވޯނިންގ (އިންޒާރު) ނުދީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

41. ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދައުވާ އުފުލިގެން [illegible] ބަލާއިރު، ފުރަތަމަ ކަމަކީ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރެވުމެވެ. ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުންނާ [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީން [illegible] އެނގެއެވެ.[10] އަދި ހަމަ އެހެންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.[11] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.[12]

---

[10] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާ އާއި 49 ވަނަ މާއްދާ

[11] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާ

[12] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާ

42. [illegible] ބަލާއިރު، [illegible] ކޮންމެ ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއްގައި އެކުލެވިގެންވާ ކުށުގެ [illegible] އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

43. [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ [illegible] އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible]

44. ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] މިނިވަންކަން ހިމާޔަތްކޮށް، [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއިން[13] އެނގެން އޮތްހިނދު، އެ [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible]

---

[13] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 18 ވަނަ މާއްދާ

ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ކުރާ ކޮންމެ ކަމަކީ ބާޠިލްކަމެއް ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި[14] ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

45. އެހެންކަމުން، އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު ނިލަންދެއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ހުޅުދެލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 20/M4C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްމާޢީލް ޝާހިދުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ޓެލިފޯން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްޗަށް [illegible] [illegible] މެސެޖެއް [illegible]، ނިލަންދެއަތޮޅު ދެކުނުބުރީ ހުޅުދެލި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 20/M4C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމް ބާޠިލްކުރަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ. ވުމާއެކު، އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި އެހެން ނުކުތާތަކާއެކު ޝަރީޢަތުން [illegible] ކަނޑައަޅަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

---

[14] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާ

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ސަބަބުތަކަށް އެފަދައިން ހުރުމުން، [illegible] ދެކުނުބުރީ [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 20/M4C/2017 ގެ [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމްކުރީ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ސަޢީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

ނޯޓް: 28 ޖޫން 2021 ވަނަ [illegible] 24 ވަނަ [illegible] 24 ވަނަ [illegible]